

BONA PAU

PREMSA
CORONA

Nº. 599 - Any LI - MONTUÏRI - GENER - 2003

La nombrosa participació de nins i nines
oferiren esplendorosa rellevància a la nit de

MATINES

BREUS

Gabriel Matas repeteix com a candidat

Poc a poc es van coneixent els candidats a batlle a les properes eleccions municipals del 25 de maig. Fa poc es va confirmar que el PP de Montuïri havia decidit que Gabriel Matas repetís. Per altra part, segons notícies, tant el PSM com el PSOE encara no tenen decidit el seu candidat. Com tampoc un altre partit que encara cerca militants.

Amb el Conseller d'OP del Consell

Dia 12 de desembre vàrem participar en un dinar amb el Conseller d'Obres Públiques del Consell de Mallorca, Antoni Pasqual, en el Molí d'en Sopa, de Manacor, el qual va aprofitar per presentar a la Premsa Forana diferents projectes de carreteres en el Llevant de Mallorca.

Dinar amb la Consellera de Sanitat

El dia següent, dia 13, a Costitx, Aina Salom, Consellera de Sanitat del Govern, després d'un dinar explicava als representants de Premsa Forana, els projectes d'una futura millora i les noves realitzacions que sobre Sanitat s'han duit a terme en el seu àmbit.

Aquesta revista ha rebut el suport de

GOVERN DE LES ILLES BALEARS

Conselleria d'Educació i Cultura
Direcció General de Política Lingüística

BONA PAU
Montuïri

Director: Onofre Arbona Miralles
Redactors i col·laboradors:

Joan Miralles i Monserrat, Catalina Sastre Pericàs, Guillem Mas Miralles, Miquel Martorell Arbona, Antoni Mateu Socias, Melcior Nicolau Jaume, Catalina Barceló Mayol, Josep Oliver Verd, Rafel Pons Mairata, Felip Munar i Munar, Gabriel Camps Ferrer, Miquel Mascaró Crespi, Joan Barceló Cerdà, Lluís Servera Sitjar i Andreu Vidal Rossinyol.

Administració: Martí Ferrer Sampol
C/ Es Pujol, 5 - 07230 Montuïri - Tlf. 64 66 93
Imprimeix: Tirrena, S.A. Manacor
Depòsit legal: PM 133 - 1958

Nota: Les opinions aparegudes en els articles firmats, sols són atribuïbles als seus autors.

Correu electrònic: oabonapau@terra.es

Molts de nins i nines participaren a la celebració de les Matines. Fins i tot alguns acompanyaren els Ministres a l'acabament de la cerimònia

Els 22 norantins

Els 22 montuïrers que en el començament de 2003 ja passen els 90 anys d'edat són aquests, per ordre de naixement:

97 anys

Sebastiana Vich Verger "Mascarona"

96 anys

Andreu Alcover Ribas "Son Collell"

95 anys

Joana Aina Garau Marimon "Prats"

Bartomeu Verd Fiol "Baqueto"

94 anys

Francisca Clar Sastre "Mestret"

Jerònia Pocoví Cerdà "Pipo"

93 anys

Bartomeu Fiol Lladó "Fiol"

Coloma Nicolau Verger "Perons"

Josep Serra Bauzá "Vadell"

92 anys

Margalida Miralles Amengual "Perulla"

Gabriel Roscar Jaume "Titina"

Antònia Horrach Garcias "Comuna"

Joan Sastre Miralles "Xinet"

91 anys

Antònia Miralles Ribas "Costa"

Magdalena Cerdà Miralles "Ferrerica"

Francisca Juan Bauzá "Caragola"

Francisca Melià Sastre "Cas Sabater nou"

90 anys

Francisca Garau Pocoví "Roca"

Francisca Martorell Miralles "Costeta"

Maria Andreu Marimon "Mostatxeta"

Joan Bisquerra Rosselló "Trepallí"

Gabriel Llaneras Moll "Llaneres"

ES GRAONS

Satisfacció

La gojosa participació de nins i nines a les matines per celebrar el naixement del Messies, va omplir de goig els pares i padrins en contemplar satisfets les intervencions de fills i néts, com també va complaure la gran quantitat de fidels que omplien per complet l'església.

Brutícia

Encara hi ha certes persones del poble que aboquen deixalles a torrents o al seu costat i també prop del punt verd sense conceptuar que aquest fet a més perjudicar la imatge de la col·lectivitat també pot esser font de microbis i d'infeccions portadores de malalties. I llavors es dóna la culpa a l'Ajuntament perquè no ho retira en lloc de considerar els causants culpables d'aquesta brutícia.

D'un any a l'altre

En aquesta primera sortida del nou any 2003 no estaria de més treure a llum unes determinades consideracions a l'entorn d'alguns fets esdevinguts en el transcurs dels 12 mesos del 2002 i que ja han passat a la història. Un espai de temps en el qual la majoria de montuïrers han continuat preocupant-se per fer el cap viu; un any que ha transcorregut en un no res per a uns, o massa poc a poc per a altres; si bé no estaria de més treure'n algunes conclusions.

Aquest any passat, en general, ens ha afectat tots en el sentit que ha estat el primer de vigència de l'Euro, a conseqüència del qual s'ha fet palès una pujada gaire bé total de preus motivada, sobretot, per l'arrodoniment a l'alça, motiu pel qual moltes famílies han minvat el seu poder adquisitiu, tant que des d'aleshores se sent més que mai l'expressió: Hem d'anar alerta!

A la vila també qui més qui manco s'ha vist afectat per la nova ordenació del trànsit urbà, en particular pels qui circulen amb vehicle. Abans podien dirigir-se pel camí més curt al lloc on anaven; ara s'han d'atendre als se-nyals i respectar-los. Una mesura penosa per a uns, però beneficiosa per a la col·lectivitat.

Un altre fet que també ha estat

motiu de comentari és el referit a la recent aparició de llibres nous escrits per montuïrers que paren esment a un o altre aspecte del nostre poble, la majoria dels quals tracten temes històrics o d'actualitat en relació a determinats caires de la vila. És una mostra més que el fet cultural es difon de cada dia i que els montuïrers ens hem ficat dins la roda del temps quan ja hem deixat de ser aquella gent inculta que amb massa quantitat pul·lulava pel poble i fora vila. Fa 30 anys que Joan Miralles publicava com a primícia "Un poble, un temps", llibre que s'ha de considerar el capdavanter d'aquest estol de nous escriptors.

I ja des d'un altre angle cal valorar l'empenta que ha pres el Patronat Cultural Musical creat fa també 30 anys i potenciat aquest any passat, sobretot per les activitats diverses i darrerament recolzat amb el conveni amb el Departament de Cultura del Consell de Mallorca. Una entitat que podrà ser de cara al futur un bressol d'activitats culturals, musicals i d'esbarjo; del qual, no sols nins i adolescents se n'aprofitaran, sinó també gent adulta en podrà gaudir, ja que el desig dels dirigents, com ja també preveuen els estatuts, és, a més de la música, el de "fomentar i promocionar altres activitats culturals amb la finalitat d'afavorir-les, incentivar-les i estimular-les", segons es digué a la firma de dit conveni.

Molts altres esdeveniments han incidit a Montuïri en el transcurs del 2002, fets que es posen de relleu i es troben més especificats a pàgines següents i dels quals cadascú en pot fer la lectura i interpretació que millor li convengui. Aquest nou any, el 2003 que començam, es presenta amb un certa inquietud, per a uns, o recel, per a altres. Del contrari, nosaltres, des d'aquí, auguram un període de tranquil·litat amb el desig d'assossec i pau, encara que qualcú albir, de lluny, dies de foscor i lluita inhumana. Però el nostre afany, el nostre desig, repetim, serà, com sempre, el de benaurança.

O. ARBONA

DOS DITS DE SENY

Educació

Ha canviat molt el comportament dels alumnes de les escoles d'un temps ençà. Quan els pares o els padrins del qui ara van a escola eren petits i els seus mestres els aplicaven un càstig, eren els mateixos nins o nines els qui consideraven, per regla general, que els mestres tenien tota la raó i rebien amb més o manco conformitat les advertències amb què se'ls reprimia.

I si els pares sabien que la conducta dels seus fills no era correcta, eren els mateixos progenitors els qui es cuidaven de posar les coses al seu punt.

Avui les circumstàncies han canviat. Quan un mestre o professor crida els pares per notificar-los el conflictiu comportament d'aquell fill, a vegades acusat d'haver insultat el professor o de qualsevol altra malifeta, són els primers en posar-ho en dubte o fins i tot en negar-ho. Addueixen que el seu fill no és capaç de fer tal cosa. Se sap d'alguns educadors que en certes ocasions han estat els mateixos pares els qui reprehen els professors —casos s'han donat— dient-los que no fan la feina que els pertoca, o tenen moltes vacances, que els seus fills, per tal d'estudiar, es colguen molt tard... que allò que diu el professor és mentida... Quan ben bé saben que aquesta situació es provocada per l'inadequat comportament d'uns pares incapaços d'educar correctament el seus fills i deixar-se dominar per ells.

Possiblement sols és una minoria d'alumnes els qui es comporten malament; però si un s'atura a examinar l'història familiar, les breques dels pares, els crits que se senten dins ca seva, la manca d'afecte, les separacions conjugals... quasi trobam lògic, però trist el comportament d'aquells nins o nines que en esser majors podrien haver estat persones brillants, però degut a l'ambient familiar que en la infància els ha tocat viure, possiblement seran uns desgraciats si no canvien de procedir.

SALOMÓ

El viatge de Miquel Martorell Arbona a través del cinema

L'aparició del llibre de Miquel Martorell Arbona: *"Montuïri, 75 anys amb el cinema -1907-1981- Evocacions d'un espectador"* constitueix una bellíssima contribució al bagatge cultural montuier. Tal com encertadament va esmentar Josep Oliver i Verd a la presentació, magnífica tant en el fons com en la forma, l'autor amb el títol ens indica l'abast del seu treball: l'evocació sobre el cinema que un espectador atent ens regala perquè estima les imatges observades.

Amb aquesta evocació convoca les imatges que el temps que passa es vol afanyar a interrompre. En Miquel Martorell se'n recorda i ha fet fruitar l'arbre d'un coneixement compartit. Aquesta insistència en el record com a generador de saber no és casual. Josep Mª Salom anomena en el pròleg una de les pel·lícules més emblemàtiques de la història del cinema *"Amarcord"* de Federico Fellini. *"Amarcord"* en un dialecte italià, el *romagnolo*, significa "me'n record". Fellini ens transporta al seu Rimini nadiu des de la visió personalíssima de la seva memòria.

Un dels aspectes més interessants del llibre és el relat de la reacció del públic davant les primeres projeccions: *"La impressió que causà fou extraordinària. El tema era emotiu i amb els ulls esbadellats i sense pipe-llajar els espectadors seguien amb el*

cor estret totes les incidències del film que gairebé tots assimilaven i comprenien perquè en coneixien la història." Ens podem imaginar l'astorament davant el moviment dels cossos humans dins la pantalla deixant bocabats els espectadors que començaven a endinsar-se dins la magia del cinema. L'autor ens ho descriu amb una gran delicadesa i claredat, virtuts difícils d'aconseguir en qualsevol escrit.

Si ens hi fixam adequadament descobrirem com aquestes reaccions humanes es poden extrapolar a altres indrets, és a dir, encerclen un caire universal. Res no deixa de banda l'autor i ret a cada un dels itineraris petits homenatges a les persones del nostre poble que fomentaren el cinema; i els estén a actors i actrius, a films concrets que li oferiren una mirada més ampla, una major saviesa.

Ben prest el lector se'n adona de l'immens afecte que sent pel cinema. Així sap de la importància d'arribar a la sessió abans que la pel·lícula comenci ja que és quan l'espectador anticipa el que li espera i és quan observa com s'apaga la il·luminació de la sala. I també sap no frissar al final del film per gaudir de les darreres notes de la banda sonora i encuriosir-se pel lloc on ha estat rodada la pel·lícula.

Cal remarcar que és aquest afecte amb què l'autor tracta el cinema el que contagia un entusiasme especial i

essencial per apropar el lector. I l'entusiasme ajuda als qui aprenem perquè comprenem que rere la passió per saber s'hi retura una font d'alegria.

D'altra banda, la definició que Felip Munar realitza del segle XX com a "segle del cinema" ens esperona a citar la influència del Sèptim Art en totes les disciplines culturals.

Un gran nombre dels títols esmentats per Miquel Martorell prové de turons literaris. Encetam un punt apassionant en parlar de cinema: l'adaptació d'obres literàries a la pantalla. El cinema vendria ésser una recreació d'una art prèvia. En ocasions supera l'obra literària i la dona a conèixer produint que l'espectador es transformi en lector. Altres pics el lector pensa que l'adaptació no reflecteix l'univers del text escrit. Tota literatura està sempre en moviment. I si ens acostam a la poesia hi ha qui ha vist en el bot de les imatges a la pantalla el mateix bot que els versos vessarien dins el poema. El cinema i la poesia s'aproximarien admirablement.

Val la pena destacar que entre els nostres poetes és Damià Huguet qui ens ha ofert un ventall de poemes en clau cinematogràfica. El cinema ha proposat noves formes de fer poesia que el poeta campaner va saber usar magistralment. Bastaria recordar alguns poemes de *"L'ull dels clapets"* per assaborir la qualitat de la poesia huguetiana. En el llibre *"Damià Huguet, home de call vermell"* es recull un fragment d'una carta adreçada a Joan Mas i Vives que diu: *"El que em va a moure a escriure va ésser sempre, sempre, el cinema"*. També es llegeix, amb gran plaer, dins aquesta línia, el llibre de David Jou *"Els ulls del falcó maltès"* (poemes sobre cinema) publicada a la mítica col·lecció de la Balanguera.

I per acabar, hem d'agrair a en Miquel Martorell el seu esforç d'investigació i d'observació puntual de preciosos detalls que ens estimulen a estimar més la nostra vila a través del seu viatge cinematogràfic. En definitiva, el seu llibre ens permet conèixer més la història del nostre poble al voltant d'un art fascinant. I com els arbres ben florits superen amb la seva aroma la pròpia llobada per oferir perfum a tota la filera, així un llibre escrit amb aquesta estimació deixa que guaitem fins altres encontres culturals.

LLUÍS SERVERA SITJAR

ADROGUERIA I ELECTRODOMÈSTICS

DE PLAÇA

Telf. 971 64 62 50 • MONTUÏRI

Comprant a la vila feim poble

HISTÒRIES DEL SEGLE XX A MONTUÏRI - XVII

La Falange

Era el mes de febrer d'un fred hivern de l'any 1936 i l'altiu poble nostrat aleitava el fum de les rústiques llars camperoles que s'espargia caòtic enmig d'un cel clar i estrellat. A aquelles hores, quan la fosca ja era espessa, una olor seductora de porquim torrat -encara no era corema- s'apoderava dels carrers costeruts i malplans de la vila i botifarrons, llangonisses i salla torrada nodrien, adesiara i amb mesura, les panxes primes dels seus habitants. Mentre del campanar -cau esfereïdor- sortien misterioses les òlibes que sobrevolaven les teulades ennegrides, com si fossin estels somnàmbuls surant dins l'obscuritat.

Canta per tu mateixa! És el senzill antídote contra el crit esgarriat i de mal averany del paorós animal nocturn.

Tanmateix, encara que les òlibes en fessin de les seves, els diumenges a vespre d'aquell febrer fred i curt, una explosió de converses intrascendents i de rialles es passejaven per la plaça que s'omplia a estibar. La gent, quasi bé a empentes, voltava animosa des de Ca n'Eloi a la Sala Mariana. Voltes i més voltes feien el passeig dels dies de festa. Els nins jugaven als graons. Els cafès, plens d'homes fumant i jugant a cartes i la torronera que encenia un llum de carbur i just al costat de Can Ferrando despatxava, damunt una petita taula portàtil, cacauets, avellanes, barretes de torró, regalim i altres dolços i objectes que feien les delícies de nins i al·lots. En aparença, la bonança regnava en el poblet del turó i, encara que els seus pobladors estiguessin enfrontats, una suau ventolina eixugava les llàgrimes i els debesseis de la vida quotidiana com si res gros pogués passar. Però la cosa covava i el corc continuava roegant, ocult a la penombra.

Aquesta és la introducció, textual i teatral, que mon pare va deixar escrita en els seus papers per encetar el tema de la Falange. També, dins la carpeta, hi vaig trobar un document molt interessant. És una còpia de l'apartat referit a Montuïri del llibre que va escriure l'any 1956 el marquès de Zayas, titulat *Historia de la Vieja Guardia de Baleares*. Narra en Zayas, en aquesta publicació, les activitats de la Falange a

les illes i, pel que fa al nostre poble, comença així:

MONTUÏRI

La Falange se organizó clandestinamente en esta villa en el mes de febrero de 1936, teniendo sus primeras reuniones en un café de la calle Mayor, número 11. Un día del citado mes el marqués de Zayas, Real y otro reunieron a los vecinos de esta localidad (s'anomenen tres persones amb noms i llinatges) y a algunos otros, y después de declarar constituida la Falange local les dió las consignas a seguir. Desde entonces fué aumentando el número de afiliados y se organizaron actos de resistencia contra el Frente Popular, culminando con la rotura de la placa que daba el nombre de Plaza de la República a la Plaza Mayor y escribiendo en la fachada de la Casa Consistorial, en letras grandes, Plaza de España. La propaganda a favor de Falange fué muy activa, repartiendo folletos y fijando pasquines que recibían de Palma, y en cierta ocasión en que fueron detenidos en la Casa Consistorial, mientras hacían antesala en el salón de sesiones, llenaron de propaganda falangista la carpeta del Alcalde.

En Zayas era el cap provincial de Falange i tenia relacions amb Montuïri. Era el senyor de la possessió de Son Company i de la veïna contrada de Males Herbes. En Zayas i els seus acòlits seguien la doctrina feixista d'en Benito Mussolini que des del 1920 organitzà expedicions punitives contra els dirigents de l'esquerra per salvar Itàlia de l'amenaça comunista dels bolxevics russos. Un sistema semblant s'imposà a Alemanya per obra d'Adolf Hitler i el seu partit nacionalsocialista que tots coneixem per nazisme. Règims o moviments més o manco semblants havien arrelat, entre les dues guerres mundials, en altres països europeus. A Espanya, el culte a la violència i a l'acció directa es va anomenar Falange i el seu cap era en José Antonio Primo de Rivera.

El llibre abans citat, *Historia de la Vieja Guardia de Baleares*, explica clarament que, abans de la guerra civil, els

falangistes montuïrers ja tenien armes:

El jefe provincial, marqués de Zayas, citó un día a los falangistas de la localidad en la carretera de Manacor, y allí les proporcionó armas.

Quan esclatà la guerra espanyola, la Falange es va convertir en la força política més important de la zona anomenada nacionalista. Pretenia la reconstrucció de l'imperi espanyol. Era antiliberal, antimarxista, nacionalista i totalitària. Va lluitar contra l'esquerra i es posà al costat dels terratinents, industrials i capitalistes. Tota una litúrgia regia els seus actes. La bandera negra i roja, el jou i les fletxes dels Reis Catòlics, la camisa blava i, per saludar, el braç dret aixecat per damunt el cap, amb la mà estesa.

Al tantes vegades mencionat document d'en Zayas hi ha una relació, amb noms i llinatges, de les persones de Montuïri afiliades a Falange. Hi figuren trenta noms. Resulta d'allò més aclariador, perquè molts dels individus de la llista coincideixen amb els dels joves que freqüentaven la Sala Mariana i que després militaren a les Joventuts d'Acció Popular. No és una coincidència.

També, a la mateixa publicació, el marquès de Zayas es refereix a un dels fets més greus que succeïren al nostre poble durant la República. Diu:

Tanto se exacerbaron los ánimos de los frentepopulistas, que llevaron a la cárcel de Palma al párroco, Don Gregorio Barceló Escarrer; a los camaradas Francisco Martorell Amengual, Gabriel Mayol Mayol y a algunos otros, juntamente con el vicario, don Pedro María Torrens.

D'això ja ens n'ocuparem a una altra història.

ANDREU BENESTRUC

Bibliografia:

MAS MIRALLES, Guillem, i MATEU SOCIAS, Antoni. *La guerra civil a Montuïri*. Edicions Documenta Balear.

ZAYAS Y BOBADILLA, Alfonso de. *Historia de la Vieja Guardia de Baleares*. Imprenta Sáez, Madrid, 1995.

La imatge comentada d'aquest mes va adreçada a en Josep Roca Mayol "Piedós", qui, a les darreries de la seva vida, encara el podíem veure deixondit i falaguer anant ça i lla amb la seva bicicleta, o bé trullant per la seva finca: *Es molí*. Josep Mayol, que en vida conservava una bona memòria, va néixer l'any 1903 i en traspassà el 1996. Atès que enguany es complirà el centenari del seu naixement, ara volem recordar alguna de les històries de la seva vida.

Josep Roca Mayol "Piedós" va néixer a Montuïri, a can Mandau, això és, la casa que fa cap de cantó amb el carrer de la creu d'en Gegues; a ca seva foren sis germans (quatre germans i dues germanes) i aprengué de llegir i escriure. De jovencell ja començà a festejar amb la que seria la seva muller, na Sebastiana, la qual, precisament, és avui la persona més vella del nostre poble.

Per davant l'esguard del nostre personatge, en Josep Roca Mayol, hi ha passat gairebé tot el segle XX; per això el seus records -el seu present- estaven farcits d'imatges i fets que avui dia ja han periclitat. És el pas del nostre personatge per un segle que ha sofert grans evolucions; sí, però que també ha vist la major desgràcia que es pugui imaginar; és a dir, la guerra entre germans (la I i II Guerra Mundial i la guerra civil espanyola, la postguerra...). L'amo en Mayol tan sols tenia un grapatet d'anys quan arreu d'Europa s'encetava un gran conflicte, el de la guerra del catorze, el qual el colpiria fortament. En efecte, se'n recordaria tostamps de dia trenta-u d'agost de 1914, que paga la pena de reproduir-lo: "des de dins ca nostra sentirem un renou violent i molt rar. El meu pare sortí, guaità al portal i exclamà: *ja tenim la guerra aquí*. Estava fent la calabruixada més grossa del segle. Com que les desgràcies mai no venen soles, en aquell fatídic any va infestà arreu del vell continent la grip, la qual també afectà persones properes a l'amo en Pep. Ell recordava que aquell mateix any els senyors de Castellitx s'hagueren de traslladar a les cases de Castellitx per tal de fugir de la fatal malaltia; malgrat tots els esforços, en quaranta dies a les susdites cases moriren tres persones. Per a més inri, en aquell any també colpí fort la fam, ja que la collita fou molt dolenta i, per això, els molins no molgueren. L'amo en Pep, deia orgullós que havia vist moldre els molins de can Blau, d'en Gospet, d'en Biel Moliner, d'en Nofre, de can Vermell i el de sa torre. Tot això és interessant sobretot si tenim present que el funcionament dels molins fariners de Montuïri es va veure reduït a poc a poc fins que, ja els anys vint, podem dir que llur activitat es veié truncada definitivament, bandejada per l'aparició de noves maquinàries més sofisticades. Són preci-

LA IMATGE COMENTADA

"Els records de Josep 'Piedós' estaven farcits d'imatges i fets..."

sament els molins de torre de Montuïri un bon exemple dels canvis que han sobrevingut en aquesta centúria passada. Efectivament són unes construccions que evocuen perfectament l'activitat que s'hi duia a terme fins fa quatre dies; els molins, muntats sobre torres, giravoltaven sobre ells mateixos esponsorats per la força del vent, amb la qual podien elaborar el gra. Ara, a causa de les circumstàncies històriques, tot això només pot ser evocat, perquè els molins han perdut llur funcionalitat, l'un serveix d'habitatge o està abandonat, l'altre, de magatzem o de colomer. No obstant això, la imatge del poble de Montuïri capltard amb el molinar il·luminat sempre tindrà la fisonomia i la capacitat de recordar un temps en què aquestes construccions de pedra tenien ganes de fer voltes.

L'amo en Josep -com moltes altres persones- féu feina de jornal, i va estar llogat a can Miró dos anys, on cobrava 100 duros l'any; tanmateix, passà la major part del temps al Puig Moltó, on féu feina més de seixanta anys de la seva vida; a més a més, per cert, fou el primer que hi sembrà arròs, però la cosa no li anà gaire bé; no fou a causa

d'una mala collita, sinó perquè per pelar l'arròs l'havien de transportar a sa Pobla, cosa que era bastant difícil, ja que les autoritats del moviment demanaven un permís especial per dur arròs.

De l'esbarjo de què fruïa de jovenet, en podem destacar una activitat en especial, ens referim al cinema -que, per altra banda, devia ésser un divertiment ben acollit per la majoria del poble. Aquesta activitat lúdica, certament, devia ser una via d'escapament dels maldecaps del poble. L'amo en Josep celebrava efusivament l'arribada del diumenge, ja que era el dia que feien les pel·lícules mudes a la sala de ca n'Aloi, que estava ubicada als baixos del carrer del Mercat. L'amo en Pep també gaudia del cinema anant a ciutat amb la que llavors era la seva al·lota i hi anaven amb el tren.

Una de les màximes aspiracions dels joves com en Josep era que li comprassin un bicicleta -en aquell temps era gairebé un objecte de luxe-, i l'aconseguí abans de fer el servei militar. A l'amo en Pep encara li recordava la festa del pedal que es va fer a Montuïri; allí, encara pogué veure-hi qualche velocípede d'aquells que tenen una roda gran a davant i una de petita darrere.

Com a cloenda voldríem reproduir una imatge mental molt suggeridora que ell mateix va donar a propòsit de la vida del poble al començament de segle: "la imatge de la dona que ve del pou del Rei, capçana damunt el cap, on duu plantada la gerra d'aigua sense aguantar-la amb les mans".

ANDREU VIDAL

S'ha dit que...

No s'han aturat les queixes dels 77 propietaris que tenen terrers al costat de la carretera, ja que quan la facin de doble direcció es quedaran fora accés directe als trossos que tenen a l'altre costat. És per això que ja n'hi ha que demanen un pont –per alt o per baix– per travessar-la.

Ω

S'han trobat moltíssims esclats de sangs al Puig de Pola, tants que no sols se n'han aprofitat els montuïrers, sinó que s'hi han vist molts d'externs.

Ω

Després de les intenses pluges de principis de desembre a les carreteres secundàries i camins del nostre terme hi havia molt de fang de terra roja. Els tractors que provaven de llaurar, s'enfangaven i varen haver d'esperar fins que eixugàs.

Ω

El PP presenta candidat a l'alcaldia, el mateix Biel Matas; el qui deia que havia après molta experiència. Ara s'espera, si surt –cosa que està a l'aire– li serveixi per desenvolupar una millor legislatura. Dels altres partits, encara continua la incògnita

Ω

A un pagès i pastor de Montuïri –Pep Miró– li han robat totes les carabasses d'alimentació però li han deixat les de cabell d'àngel. És curiós!

Ω

Corren remors que se vol formar un altre partit per anar a les pròximes eleccions. En aquest cas seria UM, i qualcú dóna per cert que ja té local i cerca gent. Fins i tot es barregen noms de possibles capdavaners, però uns en diuen uns i altres, altres. No hi ha conincidència.

Ω

Els veïnats del carrer de Sa Lluna es queixen que un veí té cans i lladren molt, tant que algun vespre n'hi ha que s'han hagut d'aixecar. I això que el sendemà varen haver de "pegar" una dematinada per anar al treball.

Ω

Llegint el diari qualcú va recordar la polèmica que sobre la crema de banderes a la casa de la vila de Montuïri hi ha gué fa devers 10 o 20 anys; i ara ho

comparava amb el que veia en el diari sobre les de Vilafranca, on, segons diuen, ara no volen que onegi la d'Espanya. Allà, però, no en cremaren cap.

Ω

Una dona va treure un panera de Nadal i tota feliç la va compartir amb les seves amistats. Un home, que també en guanyà una, en un principi n'estava molt content, però una desgràcia posterior a rel de llescar el cuixot que contenia la panera, va impedir una posterior satisfacció: va haver de córrer a l'hospital.

Ω

No hi hagué sort en la loteria de Nadal. La vila fou oblidada i haurem de continuar un any més lamentant-nos.

Ω

Ningú no es pot queixar que des de sa fira ençà i fins a l'acabament de gener (és molt possible) que hi vegin abastament per tot el carrer Major, Plaça, Es Pujol i bona part del Molinar. No manca ambient festiu nadalenc. No s'han sentit moltes queixes; al contrari, s'ha dit que és una exhibició del llum que donen o volen donar els polítics.

Ω

Se senten queixes d'aquí i d'allà; de la dreta i de l'esquerra. Una sobre el tros final de l'empedrat dels carrers. Es demana que es tornin picar les pedres que uneixen l'empedrat amb l'asfalt, ja que diferents persones han llenegat i caigut; i en l'hivern –moltes vegades banyat– encara és més gros el perill.

Ω

Una altra clam: La síquia que uneix (o separa) l'empedrat de l'asfalt just al costat de poliesportiu d'Es Dau és massa pronunciada, tant que alguns conductors que no ho saben o no hi pensen han fet malbé el cotxe. Es demana que ho posin com a l'altre costat, amb una pujadeta semblant.

Ω

Una altra llament: La poca esmena d'alguns veïns que tiren deixalles –bicicletes, matalassos, botelles i moltes més coses– dins el torrent al costat del Pou de Sa Cova, a l'altra part de Cas Carboner. És indignant i ara molts acusen l'Ajuntament perquè no ho lleva.

Ω

El darrer càrrec: Seguint cap Alcoraia certs adolescents que van a fet "trial" de motos també han escam-

pat per aquells indrets multitud de botelles buides de cervesa o d'altres ingredients. I el perill d'accidents i d'infeccions és greu.

Ω

Els "quintos", enguany, el dia dels innocents, no feren "res de l'altre món", sinó repetir fets (o malifets) que ja havien duit a terme anteriors "quintades". Brutor en mig de plaça, un galliner (o una cosa semblant) i un cotxe damunt els graons. I devers les onze del matí, els obrers ho tenien tant net que semblava no havia passat res. Ah! Tampoc mancaren els coets durant la nit per desbaratar els qui dormen amb placidesa. I després alguns, aliens a la innocentada, es preguntaven, però ningú no els responia: A qui anava dirigit tot aquest "endiamentat"? Quin objectiu era els dels promotors? Quants de montuïrers ho arribaren a veure? Qui ha pagat la innocentada?

Ω

I una malifeta que torna desdir de tots els montuïrers: Haver reptit l'embrutada al monument dels 700 anys. Si l'any passat ho feren malament, enguany encara pitjor per haver repetit la mateixa aberració. Això és tirar pedres damunt les pròpies teulades. Caldria dir als autors: "El poble veu bé que fassiu innocentades, però considera aquest acte com una befa".

EN XERRIM

L'AJUNTAMENT INFORMA

Resum de l'acta de la sessió plenària extraordinària celebrada dia 17 de desembre de 2002

Modificació puntual de les NN SS de Plantejament Municipal. Aprovació provisional

Per 6 vots a favor (PP) i 5 en contra (PSM-PSOE) es va aprovar provisionalment la modificació puntual de les NN SS de Plantejament municipal de Montuïri redactada pels tècnics Josep Mª Mayol Comas i Antoni Ramis Ramos i desestimar l'al·legació formulada per la representació de "Verger, materials Es Pla, SL", la qual proposava formar part del Polígon Industrial amb determinades condicions que suposaven un nou inici de la redacció i futura i incerta aprovació d'aquestes Normes. Ara correspon a la Comissió Insular d'Urbanisme l'aprovació definitiva.

Les obres el pavelló cobert segueixen a bon ritme

En aquests moments ja s'han instal·lat les bigues en el pavelló. Ara s'està a la fase de preinstal·lació de la coberta i a continuació, l'asfaltat i acabament de la pista. Està previst que aquestes obres puguin estar finalitzades en el termini d'uns tres mesos. Podríem dir que dins el primer trimestre de l'any 2003 el pavelló cobert ja podrà ser inaugurat.

El camp de futbol també estarà a punt dins l'any 2003

Les obres previstes d'instal·lació de gespa artificial en el camp municipal d'Es Revolt començaran a fer-se realitat d'aquí a pocs dies i està previst que en el termini d'uns quatre mesos els nostres equips de futbol ja puguin jugar els seus partits a les noves instal·lacions. Aquestes obres tenen un cost d'uns 700.000 euros (120 milions de pessetes).

Tècnics i obrers en plena sessió de treball en el moment en què una gran grua acabava de dipositar la coberta damunt la paret i columnes que l'han de sostenir

Ja es comença a veure la nova cara que tindrà el punt verd en està acabat

Les obres al punt verd ja estan ben avançades

Les obres de remodelació i adequació del punt verd segueixen el seu ritme. En aquests moments ja s'ha asfaltat el tros de terreny on s'instal·laran els contenidors per a la recollida de fems i deixalles de gran volum.

Una vegada acabades les obres, el punt verd estarà preparat per a la recollida de tot tipus de deixalles i comparat amb contenidors per al paper, la

roba, els olis i els plàstics; a més de contenidors especials per a la recollida d'electrodomèstics i deixalles de tot tipus.

La Corporació Municipal desitja que el 2003 acabat de començar sia portador de pau i benestar a totes les llars montuïreres.

La plaça fou convertida pel "quintos" en un galliner i punt verd i l'escalona dels graons, amb l'aparcament d'un cotxe

L'estrès i la salut

A fi que la lluita a l'entorn de la influència i la prevenció de les tensions diàries sien d'eficàcia, el fisioterapeuta i educador sanitari Antoni Gutiérrez va oferir dia 13 una conferència pràctica sobre aquests temes amb especial incidència sobre els possibles senyals de trastorns.

Espectacular rescat

Després de dos dies de veure un moix enfltat a dalt d'un pal d'electricitat en el carrer des Garrover, quasi davant ca na Solandera, qualcú va decidir avisar la policia, però els indicaren que es dirigissin als bombers. I dia 17 comparegueren dos camions amb 4 bombers per tal de rescatar l'animal. Estengueren un gran llençol davall, mentre un funcionari pujà a dalt. El felí es deixà agafar i tot seguit fou tramès a la clínica veterinària. Ara bé, el desplegament dels efectius de bombers va arremolinar moltes persones per contemplar bocabadats l'"arriscada" tasca d'aquests operaris.

Conferència

Dia 20 es va iniciar un cicle de con-

ferències organitzat per l'agrupació local del PSM. Aquesta primera va ser impartida pel paleontòleg i fundador del GOB, Josep Antoni Alcover, la qual va tractar sobre "Com era la naturalesa de les Balears abans dels humans".

Tercera Edat

L'Associació de Persones Majors va organitzar una excursió dia 11 i varen visitar el Parc BIT i també una exposició de manualitats al Poble Espanyol. Així se satisfieren les inquietuds de bona part dels associats.

La innocentada dels "quintos"

Com ja és costum de molts d'anys ençà, enguany la nit del 27 al 28 la

corresponent "quintada" va tornar "cotejar" i/o "bombardejar" el cel montuïrer i a la matinada deixaren a plaça l'adient empremta, com es pot veure a les fotos.

Nit Vella

Moltes persones volgueren esser presents a Plaça a les 12 campanades indicadores del pas del 2002 al 2003. L'Ajuntament va oferir gratis els 12 raïms. Els qui volgueren beure cava o altres líquids ho portaren ells mateixos. En punt, a mitjanit, en Jordi Mayol feia sonar gojós els 12 sons amb els platerets mentre els presents es menjaven el raïm. Després, besades i festa a voler per aquell indret. I més tard, a altres punts, qui més qui manco va continuar la festa.

Esquí i excursions a Andorra

Del 17 al 20 de gener

Organitza: Ràdio Montuïri

Informació i inscripció: Telf: 971 16 15 17

bar

Ca na Poeta

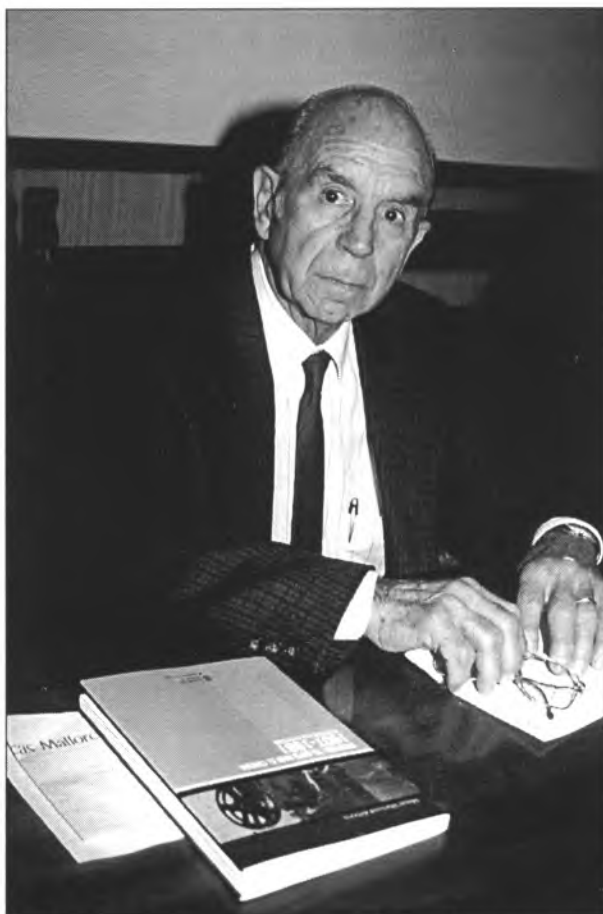
music

Carrer Major, 7 • Telf. 64 65 29 • Montuïri

Miquel Martorell Arbona

La vida inquieta i engrescadora i també sofrida contada pel redactor de **Bona Pau** que ha vist complida una tenaç aspiració: la publicació del llibre sobre la història del cinema a Montuïri

*Fa més de 15 anys que Miquel Martorell Arbona duu a terme mensualment una entrevista que després reproduïm en aquestes pàgines, entrevistes que satisfan la majoria dels nostres lectors, sobretot per la seva senzillesa, espontaneïtat i moltes vegades oportunitat. Però en aquest número de **Bona Pau** de començament de 2003 i aprofitant la sortida del seu primer llibre, que tracta a l'entorn d'una dèria –el cinema– que sempre, persistentment l'atreu i l'apassiona, hem considerat que –girant la truita– havia de ser ell mateix qui, en aquesta ocasió, ens relatés altres aspectes de la seva vida que no figuren en el llibre **Montuïri, 75 anys amb el cinema –1907-1981– Evocacions d'un espectador**. Exemplar on pràcticament no omet el més mínim detall de l'evolució del cinema a la vila i no sols de l'època en què ell l'ha viscut, sinó dels 75 anys (com diu el títol) d'existència a Montuïri, des del que ve a ser la prehistòria –ja que inclou detalls d'aquelles primeres projeccions que es feren a Ciutat– fins als*

A la presentació del seu llibre, Miquel Martorell es mostrava satisfet

nostres dies.

En aquest interessant volum en Miquel ha deixat constància directa o indirecta de la seva obsessió pel cinema i ha plasmat molts de detalls relacionats amb la seva vida. Però la seva existència ha estat qualche cosa més. En Miquel, nin, al·lot, jove, home constructor d'una família, treballador, espòs, pare, padri i altres aspectes i caires que no coneix tothom i que ara i aquí desitjam transcriure així com ell mateix ens els contarà.

La primera pregunta que volíem fer al nostre –avui entrevistat– tenia, naturalment, relació amb el cinema, però, en contar fil per randa tota la seva inclusió i posteriors activitats com a espectador i com a difusor de l'art cinematogràfic a Montuïri, consideram oportú demanar-li de la seva activitat fora del cinema, com a ciutadà immers en un poble, la gent del qual, a mesura que passa el temps, més s'actualitza. Però desitjam d'antuvi que ens participi de la seva formació i activitats en el transcurs del temps.

– Quins records predominen en tu dels diferents mestres o professors que han influït en la teva formació?

– Provenint del col·legi de Ca ses Monges, als set anys passava a ser alumne de don Bartomeu Mir, un mestre excepcional, un home íntegre, molt humà i gran educador. És pot dir –reafirma en Miquel– que fou una figura destacada dins la promoció dels tan anomenats mestres dels anys trenta. Ell va ésser el qui més va influir dins mi. Tots els meus companys que anaren a classe amb ell poden afirmar que poc o molt porten també dins ells el segell del seu magisteri. D'aquells temps i d'aquelles classes en conserv unes grans amistats. Alguns han passat a millor vida: Sebastià Pocoví "Serena" i Miquel Serra Terrassa foren els dos amb qui més congeniàvem.

Seguridad y Limpiezas, S.A.

Gremio de Albañiles, 14

Tlfs. 29 50 92 - 29 50 66 - 20 63 11
Pol. Son Castelló 07009 Palma de Mallorca

Allà on anava un, anaven els altres. Temps difícils d'oblidar; de voler saber, d'il·lusió... Uns dels anys millors de la meua vida.

– Però encara anares amb altres mestres...

– Sí. També vaig anar a classe amb don Sebastià Perelló uns dos anys. Un altre mestre que vaig tenir fou don Joan Català, el qual, quan se n'anà don Bartomeu, el va substituir.

– I durant la guerra civil?

– En temps del Moviment vaig anar un any o dos amb el vicari Munar, també un educador de qualitat. Excepte aquest temps sempre vaig anar a l'Escola Pública.

– Quina era aleshores la postura dels teus pares?

– Els meus pares, persones modestes, amb no massa recursos econòmics, no permeteren mai que deixàs una hora de classe per cap motiu. Volien, i jo hi estava il·lusionat, que fes el batxiller. Dins el poble, en aquestes altures, només hi havia set o vuit al·lots que estudiassin secundària. No fou possible. La guerra civil i la meua delicada salut m'ho varen impedir.

– O sia que no arribares a estudiar batxiller?

– No, però així mateix donya Jerònia Juan amb uns quants alumnes més ens preparà i aprovarem l'ingrés a l'Institut. Les circumstàncies d'aquell temps no em permeteren passar més endavant. Això sí, no estava desconectat amb l'ensenyament: els vespres d'hivern anava a classe amb la mestra, donya Jerònia, i durant el servei militar també acudia a classe a l'Acadèmia Cots, de Palma.

– Quin records conserves de la teua formació cristiana?

– En quan a aquesta pregunta he de dir que ho dec tot a la meua mare.

– Podries parlar-nos un poc del teu festejament.

– Ah! Aquest és un capítol íntim que consider innecessari difondre.

– Però si podries dir-nos qualche cosa dels teus primers anys de casat i de l'arribada dels fills.

– Entre 1939 i la dècada dels 40 l'estretor era general. Vaig passar alguns anys de mosset de ferrer amb en Melcior "Guerrer" i en Jaume "Doia". Ja sabia desfer-me'n tot sol, de certes feines, però vaig tornar a ca nostra per

En Miquel compara les dificultats en què va viure la seva joventut amb els pocs problemes de la d'avui

ajudar els meus pares en les feines del camp. Dins aquesta època les penúries econòmiques per tot arreu estaven a l'ordre del dia. A ca nostra no era una excepció. Dins els anys 40 treballava en tot quan em sortia. A més de les feines de la casa duia la cobrança d'iguales mèdiques del poble, cosa que vaig fer durant vint-i-dos anys i mig. A més representava una casa d'assegurances, despatxava a l'acabada de fundar Cooperativa, els matins, durant les hores necessàries... Temps difícils, però na Magdalena i jo no en fèrem cas i l'any 1948 ens casàrem. Vingueren els fills i la vida tornà més difícil. L'any 1957 amb el suport dels meus pares obrírem el magatzem de fertilitzants agrícoles i de productes del camp i per al camp, al Pou Nou.

– Duies altres activitats?

– Era també agent comercial, representant durant un breu temps d'una casa d'insecticides, però essent que en el magatzem hi havia més activitat de cada dia, vaig haver de deixar la casa de productes fitosanitaris. Va arribar un moment que amb la feina que hi havia en el magatzem no tenia temps de girar-me darrera. Estava el que es diu *superocupat*.

– Avui, quan consideres aquells anys, què en penses?

– No sé com m'en podia desfer. Fou

una sort tenir la meua mare i l'esposa al meu costat. Quan arribava la recollida de cereals o època de sembra, durant la setmana em passava centenars de sacs de superfosfat i nitrats per damunt les meves espatlles. Les tones de cereals que entraven! I, sobretot, l'administració, la qual cosa suposava una immensa quantitat de papiers que havia de manejar. Llavors venia la recollida d'albercocs. Teníem tots els voltants plens de canyissos, tants que pràcticament arribaven a S'Hostal. Si ho contàs...! Acabàvem la jornada esgotats.

– I possiblement amb més ganes d'anar al llit que d'altra cosa.

– Mira: en certa ocasió la meua dona va caure sense forces damunt una fila de canyissos. No podia més. Li vaig ajudar a aixecar-se i ens vàrem asseure uns moments ja que jo tampoc m'aguantava dret. Sense xerrar ens vàrem entendre; estàvem en mig i havíem de continuar i treure forces d'on no n'hi havia. No podíem retirar-nos. Ho hem recordat moltes vegades. Perquè et facis càrrec del nostre moviment d'albercocs et diré que el darrer any que en compràrem n'entraren al magatzem més de cent tones. A més de tot l'altre moviment propi del magatzem.

– Considerat avui, sembla impossible tanta activitat i tant d'esforç.

– Aleshores no em feia por el treball físic, ni ara tampoc, però després hi havia l'administració i a vegades estava mig marejat per la gran quantitat de

(Continua a la pàgina següent)

Montuiri

971 646 460

Bar Can Pieres

(Ve de la pàgina anterior)

xifres que havia de comptabilitzar. Els ordinadors encara no existien. A tota aquella activitat més la de la companyia d'assegurances la vaig portar fins a 1987, que fou quan em vaig jubilar. I fou portant tot aquest *trull* quan amb uns quants amics encara ens atrevírem a fundar i dirigir un *Cine Club*.

– Parlem ara del llibre que acaba de sortir. Quins foren els motius que et dugueren a publicar-lo?

– En certa ocasió vaig demanar a la poetessa Aina Ferrer el motiu pel qual publicava les seves poesies. La resposta fou convincent: *perquè vull donar a conèixer els meus sentiments*, contestà. Idò bé: els meus motius són semblants: La història del cinema a Montuiri quicú l'havia d'escriure. Fou una època feliç. Jo –diu en Miquel– havia estat un més entre els nombrosos espectadors que havíem passat hores meravelloses davant la pantalla. A més, em feia evocar vells temps i tal volta també farà reviure una època que no tornarà als qui varem esser entusiastes del cinema. Al mateix temps és un testimoni per a les generacions actuals i futures descobrir com érem en aquella època. Els moments en què passava el bolígraf per damunt les quartilles memorava un temps i unes emocions per a molts i per a mi mateix inoblidables.

– N'estàs satisfet?

– Et diré: avui tal volta certs paràgrafs els escriuria d'una altra manera, però el significat seria el mateix.

– Ara, sortit al carrer, consideres

o t'has donat compte que hi ha alguna llacuna?

– Aquesta pregunta és molt interessant per a mi. Qualque llacuna? Sí, és inevitable. A més, no tenia ni tenc encara experiència per escriure un relat tan llarg. Tot el text m'ha duit molta feina, però si pogués esser reeditar-lo corregiria moltes coses. Tenc moltes persones, molts d'amics als quals els estic immensament agraïts per la seva ajuda. Ara bé, no els puc anomenar perquè segur que deixaria algun nom sense esmentar i em sabia molt de greu. Aprofit ara i aquí per donar a tots les gràcies de bon cor.

– Satisfaccions a l'entorn del llibre?

– Satisfaccions i maldecaps tot el temps que l'escrivia; i també preocupacions fins que sabré o procuraré saber com han rebut el relat els possibles lectors.

– Decepcions, si és que n'hi ha hagudes?

– Fins ara, cap.

– Com entreveus, en general, el futur de Montuiri en l'aspecte cultural?

– M'anima molt veure la quantitat de nins i nines, gent jove que acudeix als diferents instituts i altres que estan ja dins la Universitat. En aquest aspecte em sent optimista.

– I alguna vegada, pessimista?

– Sí; en particular veig una nota discordant: S'ha creat per a aquesta joventut un *Concurs Literari de Conte Curt Sant Bartomeu* i la participació és mínima. Com també cal assenyalar

que tenint un jaciment megalític com el poblat talaiòtic de Son Fornés amb el seu museu digne d'admirar, la gent del poble, grans i petits, hauríem d'interessar-nos per aquests tresors prehistòrics tan importants.

Encara sembla que en Miquel, en l'aspecte cultural, vol afegir alguna cosa.

– Tornant a la part positiva és digne de tenir present la gran labor educativa de l'Associació Cultural del Patronat de Música: admir directius i alumnes.

– I des del teu punt de vista, d'un home de 80 anys, que ha viscut èpoques ufanoses i musteïdes, en aquest aspecte, què diries de la joventut?

– Tenc difícil de contestar aquesta pregunta. Actualment, com és natural, no visc de prop la vida dels joves ni els seus problemes. El temps de la meva joventut i el de l'actual són completament diferents. Les normes que regien llavors no són les d'avui. Un simple detall: a la petita obra que acab de publicar hi veuràs com ens organitzàrem un grup inquiet per fundar un *Cine Club*. Avui no tendrien aquests problemes. Però, com és natural, en tenen uns altres que jo ignor. Em demanes: què els diria? Senzillament, que visquin amb il·lusió i optimisme.

*Si en Miquel Martorell amb el llibre Montuiri, 75 anys amb el cinema 1907-1981- Evocacions d'un es-
pectador ens ha reactualitzat l'evolució del cinema, ara i aquí acabam d'entreveure, gairebé contemplar el desenvolupament de la seva vida, una vida inquieta i engrescadora. Aquesta entrevista ha volgut esser un apèndix, també un poc semblant a aquelles pel·lícules de complement que en moltes ocasions s'afegien per acabar de completar el temps i el programa. Així ha romàs, idò, aquest breu film.*

O. ARBONA

**FABRICACIÓ DE
BALUSTRA I
BIGUES DE TAU LÓ
IMITACIÓ FUSTA**

**Servei de transport propi per a tota l'illa
Magatzem i oficina**

Ctra. Palma-Manacor, km. 28,5 • 07230 Montuiri (Mallorca)

Tlfs. magatzem: 971 64 67 44 • 971 64 60 95

Tlf. particular: 971 64 61 73

Glosa

Punyeteros clots

Pes camí de Son Bascós
s'han de senyar amb sa mà dreta,
es batle es fa sa punyeta
si hi ha clots de dos en dos,
ni a peu ni amb bicicleta;
sols poden passar tractors.

Guillem Miralles "Pastor"

Andreu Vidal Rossinyol, nou col·laborador de Bona Pau

«El fet que hi hagi diferents col·laboradors suposa una major diversitat d'opinions o punts de vista i al capdavant fa que una revista sia més democràtica»

Un nou col·laborador, un jove montuïrer amb el naixement de l'any 2003 s'ha incorporat a les tasques literàries de **Bona Pau**. I ho ha fet redactant l'article que publicam a la pàgina 6 -De vena-, un jove que substituirà en aquesta secció durant alguns mesos Joan Barceló, qui per raons d'estudi ara no hi podrà ésser present. Andreu Vidal Rossinyol no sols s'encarregarà d'aquesta pàgina, sinó que està disposat a ampliar les seves col·laboracions en altres sectors en els què podrà desenvolupar les seves activitats.

N'Andreu va néixer a Montuïri dia vint-i-u de juliol de 1979; per tant té 23 anys. És fill de n'Antònia i en Josep i també té una germana, na Maria, que és mestra. Va començar a anar a escola a ca ses monges, als tres anys. Després seguí al col·legi Joan Mas i Verd de Montuïri...

– Conta'ns tu mateix el teu pas per les diferents escoles.

– A l'escola de Montuïri vaig gaudir de moments bons i de no tan bons. Un dels professors que més em va marcar fou don Gabriel Gomila, perquè feia les classes amenes i et donava tècniques d'estudi que, amb el temps, m'han resultat molt útils. Als catorze anys vaig començar a anar a l'institut Maria Antònia Salvà, de Lluçmajor, on vaig cursar BUP i COU. Una vegada superada la PAU (prova d'accés a la universitat) vaig fer filologia catalana a la UIB. Actualment, compagin les pràctiques a l'institut de Sineu amb les assignatures que em resten per a llicenciar-me. Els projectes més immediats que tinc són incorporar-me al món laboral exercint la docència.–

– Quines són les teves preocupacions?

– Una de les preocupacions que em vénen al cap és el camí que duu la societat actual, que explota indiscriminadament els minvats recursos naturals que té.

– Portes a terme alguna activitat en el temps lliure?

– Sí: una de les activitats que omple més el meu temps lliure és la lectura;

també m'agrada sortir amb els meus amics; el cinema i la música.

– Quina és la teva opinió de la joventut d'avui dia?

– Crec que la joventut actual gaudeix d'un ventall molt gran d'activitats, tant a nivell d'estudi com de lleure.

– Segons el teu punt de vista, quines són les curolles dels caps de setmana de la joventut montuïrera?

– Bàsicament els joves relacionam els caps de setmana amb sortir de nit, i, sobretot, de tard; el jovent els aprofita per interrelacionar-se, per conèixer gent nova o bé per reveure els amics.

– Què opines de la col·laboració amb Bona Pau?

– Crec que el fet que hi hagi diferents col·laboradors suposa una major diversitat d'opinions o punts de vista i al capdavant fa una revista més democràtica.

– Què manca i què sobra a Bona Pau segons el teu punt de vista o/i el de la joventut amb qui tu et relaciones?

– Crec que, a Bona Pau, li fa falta més espai adreçat als joves, com puguin ser entrevistes, més seccions de la cultura del jovent en general, informació que els sigui útil, etc. Jo pens que està massa dedicada al passat en

general, el qual és molt important i interessant, però no deixa gaire lloc als fets més actuals.

Esperem que altres joves montuïrers amb qualitats literàries vulguin seguir la decisió de n'Andreu Vidal. Aquesta revista, com qualsevol altre empresa, necessita de noves persones, d'una renovació que doni continuïtat a aquesta tasca; persones que oferesquin nous punts de vista, obrin noves perspectives i destapin nous horitzons i a la vegada li donin un nou aire i estil, i així, amb un flamant aire fresc i renovat, que abraçi altres estaments i destapi noves perspectives, en un futur es podrà aconseguir que **Bona Pau** camini per bon terreny i s'encarrili cap a una segura estabilització.

O. ARBONA

SES JARDINES
CTRA.MANACOR,KM.29,3
07230-MONTUIRI
TELF.971646146

DESPRÉS DEL NAIXEMENT DEL MESSIES

Els nins, protagonistes de les matines

A la nit de Nadal cada any es torna repetir la recordança de l'aniversari del Naixement del Messies. Una commemoració que els cristians cada any actualitzen i que enguany els creients de Montuïri de bell nou varen reviu d'una manera semblant a la d'anys anteriors, però diferent, ja que en la celebració litúrgica, segons ens proposava el celebrant, havíem de "renovar la vida de cristians i recobrar el coratge i l'esperança de ser feliços i intentar fer feliços tothom". Aquesta és la millor manera de renovar la vida cristiana: "Practicar la veritat, la justícia, la reconciliació i el perdó", com també exposava dies passats el Sr. Bisbe.

El desenvolupament de la celebració de la nit de matines enguany a la Parròquia de Montuïri no s'allunyà gaire de la d'anys ante-

riors, si bé es va entreveure d'una manera molt satisfactòria el desig del rector de fer partícips i donar

protagonisme a nins i joves; decisió que va complaure la majoria de feels que omplien tots els bancs disponibles i encara prop d'un centenar varen haver de participar de drets a la cerimònia.

En el començament de la celebració eucarística va tornar interpretar quasi perfecte per segon any consecutiu el cant profètic e la Sibila la nina d'11 anys Teresa Sastre Sampol. Gairebé tot seguit dues nines: Emília Coronado González i Aina Marina Lladó Trobat ens oferien amb encert el Cant de l'Àngel. I ja quasi a l'hora de la litúrgia de la paraula el nin Antoni Bergas Forteza i la nina Catalina Rueda Marimon varen exposar d'una manera magistral, com si fossin veritables predicadors, el Sermó de la Calenda, interpretació que va donar peu al celebrant per remarcar certs detalls en el transcurs de l'homilia.

L'adoració que es féu a l'Altar Major no pogué ser més expressiva: mols de nins portant cartells i pancartes reivindicatives que puntualit-

Restaurant
Cas Carboner (DIMARTS TANCAT)

REFRESCS DE NOCES, COMUNIONS, BAPTISMES...

Bufet diari de dilluns a dissabte
Mè, porcelletes, porcelles i altres plats per dur-se'n

Ctra. Manacor, km. 28 • Tlfs. 971 64 65 04 - 971 64 40 66 07230
07230 MONTUÏRI

No va desmerèixer res: Sibil·la, Cant de l'Àngel, Sermó de la Calenda i representació del Naixement foren ben interpretats

L'església, de gom a gom

El betlem de l'església enguany fou molt visitat per contemplar la seva plasticitat

zaven moltes de les aspiracions i pretensions exposades abans en el Sermó de la Calenda i a l'homilia, totes tendents a aconseguir fer un món més humà, amb més fraternitat i manco lluita, amb més concòrdia... i altres prestàncies tan necessitades

per tanta gent amb mancances, germans que viuen dins la misèria.

En acabar, el betlem –nou i vell, d'actualitat sempre– va romandre com a testimoni plàstic d'un naixement: el que representa el principi del cristianisme.

O. ARBONA

Levi's

DIESEL

Avirex

Lee

MANS

L'Almoina, 30 · Tlf. 971 16 84 56

▼

Porreres

▼

AVIA

CAT

ART

JACQUES

adidas

Targeta Compra Fàcil
Du-la sempre amb tu

Fins a 36 mesos

PIME

AMICO

AMERCO

H&I

SA NOS TRA

FOTO HISTÒRICA

**Empleades a la
fàbrica de
sabatilles**

Era cap als anys 1924-25 quan aquest grup de dones de la vila anava a treballar a la fàbrica de sabatilles d'en Clariana, de la qual ja ens n'hem fet ressò en altres ocasions. Eren, per tant, de les poques que no tenien necessitat d'haver d'anar a feinejar a fora vila i així ajudar amb més efectivitat i manco feixugor a la minvada economia familiar d'aquell temps. Començant per darrera (d'esquerra a dreta) així han estat reconegudes: 1ª fila: Maria Vaquer "Palosa", Bet Jaume "Coll" (mare dels "Bellos"), Magdalena Miralles "Perulla" i Magdalena Mayol "Pevora" (Mare de n'Antònia de "s'Adrogueria"). 2ª fila: Catalina Miralles "Mostela" (mare d'en Bernat Pizà), Miquela Miralles "Mostela" (mare de Maria Roscar), Maria "Pisana" (mare d'en Bernat de Sabor), Margalida Móra (mare dels "Galls") i Maria "Nota" (dona d'en Biel "Xiu"). 3ª fila: Coloma Nicolau "Roca" (sogra d'en Biel Sampol), Maria "Putxa", Magdalena "Mosson" (tia de n'Antònia "Mosson") i Margalida Vadell "Camanegra" (casada amb en Joan "Masseno").

(En l'actualitat, d'aquestes tretze dones no en roman cap de viva. La majoria d'elles ja hauria complert els 100 anys)

Hotel Rural Es Figueras Nou Es Pati de Montuïri

Restaurant

Diligent servei

Amb totes les comoditats

Acurada atenció al client

Servei de noces i banquets

Ctra. Montuïri - Sant Joan, Km. 0'7 • Tel.: 64 67 64 • Montuïri

Curiositats històriques

Fa 105 anys, era el 19 de gener de 1898, es va esbucar la cova celada en el Puig de Sant Miquel degut al gran temporal de mal temps i aigua. Aquells dies s'omplien tots els torrents i en els camps s'ocasionaren abundants perjudicis, ja que moltes terres varen romandre plenes i tapades d'aigua. Aleshores es podia dir que feia 10 mesos que no havia plogut, si no fos perquè qualche dia havien caigut algunes gotes. La cova celada al cap de poc temps fou tornada restaurar i així va romandre fins que fa alguns anys i degut a algunes malifetes, els propietaries la tancaren amb una barrera de ferro.

PROJECTE DE CONSTRUCCIÓ DEL DESDOBLAMENT DE LA CARRETERA C-715. TRAM CASABLANCA-MONTUÏRI

El desdoblament de la carretera entre Casablanca i Montuïri tindrà 6 rotondes

El projecte aprovat afecta un centenar de finques de montuïrers en el nostre terme i el d'Algaïda

Finalment l'ampliació de la carretera entre Casablanca i Montuïri tindrà sis rotondes i tres enllaços a diferent nivell en un tram de 25 quilòmetres. Aquest és el segon projecte de la Conselleria d'Obres Públiques, Transports i Habitatge després de rebre un allau de crítiques aquell primer que publicàrem a **Bona Pau** el passat juliol de 2001 i que preveia 10 rotondes i 5 desviaments soterrats.

Tindrà dues calçades amb dos carrils cadascuna, de 3'5 metres d'amplària, més 0'5 m. les voreres interiors i entre 2'5 i 3'5 m. les exteriors a fi que aquestes també serveixin de carril d'acceleració i desacceleració. Les sis rotondes es construiran a Casablanca, Punta de Son Gual, Camí vell d'Algaïda, Algaïda est, Camí vell de Porreres i entrada a Montuïri. Els tres enllaços seran: un al començament de les costes de Xorrigo i els altres dos en els creuers de les carreteres de Santa Eugènia i Sencelles.

Després d'haver anunciat l'expropiació de 514 finques, de les quals un centenar són propietat de montuïrers –si comptam els que tenen finques en el nostre terme i dins el d'Algaïda– han sorgit nombroses crítiques, sobretot per haver de fer malbé uns terrenys, molts dels quals ja no valdrà la pena conrear-los. I per altra part, o bé per anar-hi o bé per retornar-ne, suposarà obligatòriament ha-

ver-se de dirigir a la corresponent rotonda, ja que la carretera no es podrà travessar. A més, "amb aquesta reforma el terme quedarà xapat i hi haurà una sèrie de veïns –deia el batle a mitjan desembre– que no tendran accés directe i la comunicació serà dolenta. Tenim el problema dels vehicles lents, com els tractors, que hauran d'anar per aquesta via i això és molt perillós".

Sembla, per altra part, que tant el batle com el cap de l'oposició, confien en la bona predisposició del Govern en resoldre el problema a fi de donar-li la solució més adient, ja que hi ha

diferents alternatives. I fins i tot es parla també, de dur a terme mobilitzacions en cas que el Govern Balear no modifiqui el projecte i no hi inclogui una carrera de serveis o un pas a distint nivell, sobretot per poder accedir a les finques ubicades a la zona de Son Bascós i a altres indrets allà deçà la carretera.

Cal afegir, finalment, que es confia en la bona predisposició de la Conselleria d'Obres Públiques, atès que hi ha diferents alternatives, la qual estudiarà quina és la millor solució.

O. ARBONA

Restaurant

Es Molí d'en Perons

Tlf. 971 64 60 99 • Carrer Molinar, 51 • Montuïri

Els 10 esdeveniments que més han ressaltat durant 2002

El número del 50è aniversari

Amb el número 587, extraordinari de 68 pàgines del mes de gener de 2002, començava la celebració dels 50 anys d'existència d'aquesta revista. Un número en el que hi participaren 41 antics i actuals col·laboradors, firmes de rectors (que ja ho foren), polítics, escriptors i amics d'aquesta publicació. Un número del que n'hem rebut moltes mostres de satisfacció.

La mort d'Antoni Gomila

Dia 11 de gener moria Antoni Gomila Jaume, als 61 anys, després d'una vida molt activa des de la seva joventut fins a la seva mort. Fou promotor de moltes tasques entre les que cal esmentar l'esportiva, benèfica, empresarial i cultural, destacant en aquest darrer caire la seva activa col·laboració amb **Bona Pau** i el fort impuls que va donar als concursos anuals de Conte Curt, tant pel seu patrocini com en la publicació de les obres premiades.

La celebració de les noces d'or

Els darrers dies de gener i com homenatge del poble a aquesta publicació se celebraren: el 25, una taula redona amb la participació de 4 intel·lectuals de relleu; dia 26, un concert amb l'actuació de la Banda i la Coral i un

Dia 30 de novembre el batle i els tres arquitectes a la sala d'actes de l'Ajuntament presentaven els projectes del casal de cultura i rampa en els graons

parlament del P. Antoni Martorell; i dia 27, després de la missa, l'acte d'homenatge, i finalment el dinar de companyonia. Poble, Parròquia, Ajuntament i Govern recolzaren els actes.

La nova ordenació del trànsit urbà

A fi de donar més fluïdesa al trànsit rodat pels carrers de Montuïri es va dictar una nova ordenació del trànsit urbà. A partir de dia 2 de maig molts de carrers de la vila han romàs de direcció única.

Un tercer talaiot a Son Fornés

Durant la 9ª excavació de Son Fornés dels mesos de juny i juliol (l'8ª fou el 1988), foren descoberts un tercer talaiot, un tros de muralla i bastants d'habitatges, possiblement tot del segle IV a.C.

Els Cossiers ballaren dins l'església

Els 23 litres d'aigua descarregats el dia de Sant Bartomeu abans, durant i després de l'ofici no impediren que els cossiers i dimoni oferissin les típiques danses. No pogueren sortir pels carrers, però dins el temple, a l'acabament de l'ofici, interpretaren els balls que, com es costum, ofereixen al poble i autoritats en mig de plaça i a l'Ajuntament.

El futur polígon industrial

Dia 16 d'octubre l'Ajuntament aprovava la creació d'un polígon industrial d'uns 70.000 m² a l'entorn de l'antiga discoteca "ICS". El 24 del mateix mes ho publicava el BOIB i el 17 de desembre el ple acordava la modificació puntual de les NN SS, per sotmetre-les a la Comissió Insular d'Urbanisme a l'espera de l'aprovació definitiva.

Restaurant PUIG DE SANT MIQUEL

**Cuina mallorquina
Forn de llenya**

Ctra. de Manacor, km. 31 • Tlf. 64 63 14 • Montuïri

Destrosses a Son Fornés

Va causar molta pena i una gran desil·lusió als responsables i persones de la vila que estimen el nostre passat històric, la gran destrossa de les excavacions i descobriments recentment duits a bon terme, localitzats a Son Fornés. Sembla que els autors de les malifetes, ocasionades a principis de setembre, foren un grapat de berganells.

Una fira extraordinària

La fira d'enguany passarà a la història per haver estat una de les més participades, més atapeïda de gent i repleta d'actes culturals, balls mallorquins, concerts vocals i musicals, conferències, lectura poètica, presentació de llibres, exposicions pictòriques... que ompliren de satisfacció molts de montuïrers.

Un any de llibres

Pel febrer s'oferia el 4t volum de "Quaderns Montuïrers" i pel maig, el 5è. El març es presentava "Les tecnologies de la informació a la classe de matemàtiques", de Miquel Martorell Fullana i Rafel Cortès; dia 1 d'abril, el llibre dels contes guanyadors de l'anterior concurs; dia 27 d'abril, "Escrips

d'un pagès", de Sion Nicolau; el 28 de novembre, "Montuïri, 75 anys amb el cinema -1907-1981- Evocacions d'un espectador", de Miquel Martorell Arbona; i dos dies després, "Gloses d'Antònia Adrover "Manxes".

Altres 10 esdeveniments

- Dia 1 de maig el bisbe de Mallorca retia visita pastoral a la parròquia de Montuïri.
- Les nines de minibàsquet i les de benjamí escolar assoliren el campionat de la seva categoria, i els benjamins de futbol, el del seu grup.
- Un tros del camí Pelut que l'any anterior s'havia esbucat, fou rehabilitat a l'abril.
- Maria Roscar fou la batlessa del

"Dia des Puig".

• A l'estiu ressaltaren el concerts "Operación Triunfo" (el 21 de juny), "Oprimits" (6 de juliol) i "Café Quijano" (19 de juliol).

• Onofre Arbona, en prova de reconeixement als cinquanta anys de **Bona Pau**, fou el pregoner de les festes de Sant Bartomeu.

• El jove Joan Mesquida Llinàs s'estrenava com a "dimoni" en substitució de Juanjo López.

• El mes de setembre va ressaltar pel gran nombre de conferències, concerts i torrades i sopars a la fresca benèfics.

• El nou "Club d'Atletisme Montuïri" es va presentar oficialment el 25 d'octubre. Esteve Barceló Cerdà n'és el nou president.

BIP **Super Montuïri**
Extens assortit
supermercados Gran varietat de productes d'alimentació

Peix congelat • Carnisseria • Xarcuteria
Panaderia • Fruita i verdura • Begudes • Neteja
I TOTA LA NOVA GAMMA DE "LEADER PRICE"

Av/ Es Dau, s/n • Tlf. 971 64 67 60 • Montuïri

Glosa

Sobre una fadrina

S'altre dia jo vaig fer
una cançó a una fadrina
i ella molt deixondida
va contestar de seguida:
ara vos ho contaré.

Tot d'una jo li vaig dir:
m'agradaria tenir
tot lo que a tu te fa falta
i en lloc de donar-ho a un altre
a tu te pogués servir.

I ella me va contestar:
molt contenta me faries
si em daves lo que me falta,
però podria ser que s'altre
te tocàs ses xeremies.

Idò, ja hi tornaràs
a posar-te amb una fadrina
i te fotrà qualque figa
que respondre no sabràs

TÒFOL MASSANET "PARRÍ"

Ferreria
Rafel Miralles

Més de 20 anys
treballant el ferro

Carr. Palma-Manacor s/n • Telf. 971 64 62 88 • Montuïri

El maneig de les ovelles

El xot passador, cans, cusses, ovelles i pastors

Una de les novetats d'aquest any i que va aixecar gran expectació, a la fi-ra de Montuïri celebrada el passat 1 de desembre, va esser el primer concurs d'habilitat del ca de bestiar en el maneig de les ovelles. Hi participaren sis pastors, 7 cans i dues cuses.

Aquestes competicions són un interessant i entretingut espectacle. És d'admirar les feines i la gran ajuda que presten els bons cans o cusses als pastors. Es demostra tot el que pot fer un ca ben ensinistrat.

La feina dels cans per ajudar a l'home en el maneig dels remats d'ovelles consisteix en acompanyar el pastor per menar la guarda d'un lloc a l'altre, fer entrar les ovelles dins un corral o pleta, també als sestadors i a l'après per munyir-les, així com també parar que el ramat pasturant no vagi al veïnat o passi a un lloc que pugui fer mal-fraix; com potser dins un hort, dins vinyes o sembrats, avisar-lo de perill d'altres cans si se n'hi acosten, o si hi van lladres, dur-li el gaiato i les feines que li mani son amo.

El concurs celebrat a Montuïri va constar de dues proves. La primera consistia en què el cans, sols rebent les ordres del pastor, havien d'anar a cercar les ovelles que es trobaven a uns 100 metres enfora i fer-les entrar dins un cercle senyat amb calç d'uns 5 metres de diàmetre. Una vegada

aconseguit ajuntar la guarda dins el cercle, aquesta hi havia d'estar uns minuts quieta i arremolinada, després sortir i fer-les passar per un portell situat a uns 50 metres lluny. El ca o cussa per anar a cercar el remat hi havia d'anar per un passadís assenyalat amb banderetes clavades a una estaca que sobresortia un metre del sòl. Mentre feia aquest recorregut, rebent ordres del pastor, s'havia d'aturar tres vegades i no havia de sortir del caminal. Ambdues feines s'havien de realitzar amb un temps (pactat entre participants i jurat) de 6 minuts. Guanyava el ca que obtingués més punts i menys penalitzacions hagués sofert. Els cans, de sortia partien amb una determinada puntuació. Segons com actuava anaven restant-li punts: es penalitzava si sortia del caminal, si no obeïa del tot el pastor, si envestia massa fort, si mossegava una ovella, la primera vegada, i a la segona que mossegàs, es penalitzava; a la tercera es desqualificava. Puntuava la manera de menar les ovelles, el anar-les a cercar, sense mossegar-les, entendre i obeir

El ca és el millor amic de l'home però s'ha d'aconseguir que faci bé allò que se li mana

més o menys bé les ordres, el temps que empra a cada feina que li manen i la perícia per tenir a retxa la guarda.

Els tres primers classificats de la primera prova passaven a la segona. Aquesta vegada s'havia de fer entrar la guarda dins un corral per un portell d'uns dos o tres metres d'amplària. Una vegada dintre el corral, fer-les sortir. Tot amb un temps de cinc minuts. Els cans fan sols aquestes feines, sense ajuda de ningú; ho fan obeint les ordres del pastor, el qual les hi dóna des del seu punt d'observació. Mentre actuen cans o cusses i pastor es demana silenci al públic a fi que el ca solament senti les ordres de son amo. Xerrant o fent comentaris amb veu alta pot despistar tant el ca com el remat.

Perquè el concurs sigui neutral –com que les ovelles quan han entrat unes quantes vegades al mateix lloc, soles entren– cada tres proves es canvia la guarda, és a dir és una altre ramat que no hagi entrat mai al lloc que ha de fer-les entrar el ca. Així com tampoc poden esser les ovelles que cada dia el pastor pastura, han d'esser externes, tant pastor com ca no les han d'haver vistes mai.

Per conduir una guarda d'un lloc a l'altre, els pastors compten amb un ajudant tan important com són els cans: el xot passador. Aquest és un xot banyut, sanat o pinçat i és el guia; sempre va al cap guiant la guarda. Porta un esquelló del qual les ovelles coneixen el seu so i saben destriar-lo dels seus, un picarol amb el del de l'esquelló. Aquest xot està ensinistrat perquè sempre dugui el cap davant, obeeixi les ordres del pastor i les ovelles el segueixin.

El bon pastor coneix les seves ovelles, les ovelles el coneixen a ell i el segueixen. Però a qui segueixen les ovelles de veritat és al xot passador. Cert és que el pastor qualche pic va davant, però gairebé sempre ell i els cans van a la cua i des d'aquí dóna ordres tant als cans o cusses com al xot passador.

A Montuïri després de cada actuació, de cada prova, un pastor i el xot passador se'n manaven la guarda al

Restaurant Es Creuers

***Especialitat en cuina mallorquina
(Porcella, frit i altres plats típics)***

Ctra. Manacor, Km. 30 • Tlf. 971 64 67 51 • 07230 Montuïri

El concurs d'habilitat del ca de bestiar celebrat a la fira passada va constar de dues proves i va causar gran expectació. Hi participaren 6 pastors, 7 cans i 2 cusses

punt de partida, uns 100 metres enfora del cercle on el ca havia de fer-les entrar i arremolinar. Les ovelles romanien allà fins que el ca o cussa anava a cercar-les.

El ca és el millor amic de l'home però per l'home treure'n un profit i aconseguir que faci bé allò que li mana, l'han d'ensenyar. Ve a esser com les persones que per treballar primer hem d'aprendre un ofici i per aprendre'l ens n'han d'ensenyar. Que n'aprenquem bé depèn de la capacitat

d'aprendre d'una persona i de la manera que el mestre doni les explicacions. Idò els cans són un cas semblant. Si l'animal és entenent, vull dir un bon alumne, i el mestre sap com donar-li la classe bé, d'aquestes ensenyances surt l'oficial de l'ofici que hagi après i que en el cas dels pastors els alumnes, vull dir els cans i xot passador, han de saber memoritzar allò que els han ensenyat i que és el que vérem durant la passada fira de Montuïri al concurs de maneig de les

ovelles.

Els espectadors gaudírem i admiràrem les proves i les feines dels cans i cusses i del xot passador. Aquests són amics imprescindibles del pastor, l'obeeixen i són inseparables.

SION NICOLAU

Nota.- Al passat article titulat Grills i mèrleres degut a una malentesa informació vàrem escriure que a les mèrleres les podien caçar i no és així, les mèrleres són espècies protegides i no es poden caçar. Valgui la rectificació.

Camí de Ca'n Tamos, s/n
07230 - Montuïri
Tel./Fax: 971 64 66 49
clivetmontuiri@airtel.net

Clínica Veterinària

- ☐ medecina general
- ☐ vacunacions
- ☐ cirurgia
- ☐ raig X
- ☐ ecografia
- ☐ animals exòtics
- ☐ perruqueria
- ☐

CONCERTAU HORA

LA FOTO DE MITJAN SEGLE

Cap a Madrid

Però no tots els d'aquest grup partiren cap a Madrid amb la primera expedició de "cossieres" que anaren a la capital de l'estat espanyol a representar les nostres més típiques danses dels "Cossiers", sinó que un grup s'hi va afegir com a mostra de simpatia i afalagament. Era el 29 de novembre de 1956 quan encara, com es pot veure, hi havia el noguer damunt els graons. Les dansadores eren: Catalina Arbona "Quelet" (Dama), Francisca Xamena, Joana Xamena, Joana Aina Amengual "Veles", Catalina Mas "Soqueta", Margalida Mora "Baca", Catalina Mora "Baca" i Francisca Verger, de cas Secretari (Cossieres). Joan Grimalt "Niu (Flabioler), Rafel Martorell "Matarino" (Dimoni) i Catalina Verger, de Cas Secretari (Delegada). Amb elles també hi ha les mares de ses "Xamenes", el rector i el vicari (Cabrer i Lladó), el Secretari, dos funcionaris de l'Ajuntament (Antoni "Pelut" i Joan Sampol) i alguna altre. Allà ballaren dia 3 de desembre i retornaren a la vila cinc dies després

Records d'infantesa

En Es Dau

Quan encara no sabia embotornar-me bé els calçons, tendria 6 o 7 anys, i com que mumare havia criat un fill de l'amo Gabriel "Matxo", del Dau, quant sortia d'escola m'enviava al Dau a guardar porcs. L'amo en Biel era un bon home, basta dir que semblava moltes cols amb la finalitat de tenir fulles de col per donar a les truges i porcs i a l'ull de les cols les regalava a les dones que vivien al carrer de Baix.

L'amo en Gabriel m'havia de menester perquè tenia tots els animals en un sol remat: bous, vaques, truges, porcs, unes quantes cabres. Record que hi havia una truja sorda, i un bou que envestia a les persones. El fet és que a vegades les manàvem a pasturar a una altra finca, el que deim sortejar, i havíem de passar pel carrer de Baix i

parar que no prenguessin un carrer per amunt i se n'anassin pel carrer Major.

El fet és que els animals esperen pixar i cagar quant han sortit de l'estable o boal i no vulguis saber les merdes i pixarades que deixaven al seu pas. Si afegim que hi havia un bou que mufava, el veïnatge d'aquell carrer anava un tant esquiu i al seu pas tancaven les portes. Quan el remat havia passat, les dones havien de llevar els excrements del carrer. En certa ocasió una dona volia anar a donar part al batle i denunciar-ho a la Guàrdia Civil, que allò era una brutor. Idò les altres veïnades a aquesta dona la renyaren perquè si bé qualche pic havien de llevar merda, l'amo en Biel les donava cols tant de cabdell com pom de colflori a més d'altres hortalisses. La madona renegava però l'amo en Gabriel era molt noble.

Com recordareu els al·lots anàvem a nedar al safareig del Dau. Idò com que era el lacai de l'amo, amb el seu permís jo i uns amics decidíem fer pagar dos reials als qui volguessin nedar. En aquell temps ja es practicava el "nudisme", nedàvem despullats. Ara... això si, solament eren al·lots, les al·lotes no anaven a nedar als safareigs. Es pot dir que creàrem un poc de mafia, ja que el qui no pagava o bé li preniem la roba i la tiraven al safareig o bé un l'estirava per un peu quan nedava mentre un altre li pitjava a l'esquena i li fèiem beure aigua. I no vos penseu que estàs depurada. S'havia format un llim verdosot que semblava una xarxa de les d'arreglar ametlles que nedava per damunt l'aigua i que fèiem anar a un racó, amb olor a safareig brut i un pam de fang al fons del safareig.

Bartomeu Cerdà Verger "Tec"

Llorenç Mayol Verger "Sito", delegat dels alevins F-7

"El futbol base a Montuïri enguany està molt ben muntat i a més els pares ens ajudam i feim pinya"

Dins una sèrie de persones d'edat que a Montuïri dediquen una part del seu temps lliure a l'esport, incidint directament sobre els seus fills, s'hi troba Llorenç Mayol Verger "Sito", un home de 42 anys, casat, amb un fill i una filla, de professió forner, que de petit va estudiar a Montuïri i després...

– On estudiaves una vegada deixada l'escola de Montuïri?

– Després de Montuïri, vaig anar a l'escola de Sant Felip Neri de Porreres durant dos anys i tot seguit al Palma, al CIDE. Allà hi vaig assistir fins als 14 anys, quan estava a punt d'obtenir el graduat escolar.

– I la teva afició a l'esport, quan va néixer?

– Des de molt petit ja vaig jugar amb els infantils de Montuïri i posteriorment amb els juvenils. Aleshores els grans jugaven a primera regional, però jo ja ho havia deixat anar.

– Quina edat tenies en deixar-ho?

Devia tenir 16 o 17 anys. De llavors ençà he jugat qualche partit amb amics. També jugam a futbol. Ara bé, ja no ho he practicat pus, i això que m'agrada molt.

– Sempre jugares a Montuïri?

– Sí; amb els infantils i els juvenils.

– Quina és la teva impressió del futbol base?

– La impressió que jo tenc del desenvolupament del futbol base a Montuïri enguany, és que està molt ben muntat. Els al·lots estan molt contents de quedar a Montuïri i no haver d'anar, com l'any passat, a Vilafranca; i també els pares que aleshores no ho veien molt bé. Tinguérem una gran satisfacció quan ens digueren que jugaríem aquí.

– Quines són les categories del futbol base que es practiquen a Montuïri?

– A més del juvenils hi ha benjamins F-7, infantils F-7 i alevins F-7. I encara hi ha els més petits de l'esport escolar que juguen al Dau.

– Creus que a Montuïri està suficientment considerat l'esport base?

– Crec que sí, sobretot enguany. Em

consta que temps passat no funcionava així com pertoca i hi havia moltes queixes. Enguany hi ha més persones que es cuiden; hi ha coordinadors que es preocupen de tot quan es necessita. En canvi l'any passat hi havia un coordinador que vèiem tan poc que no l'arribàrem a conèixer. Basta dir que no sabíem qui era.

– Qui és el d'enguany?

– És un montuïrer ben conegut i considerat; és en Josep Maria Munar, qui coordina tot l'esport base.

– Quin és el teu càrrec dins el futbol base?

– Som el delegat dels alevins F-7. Els ajud en tot quan puc. En jugar a Montuïri vaig al camp una hora abans i em prest per solucionar qualsevol mancança. En anar a jugar fora camp, són els mateixos entrenadors qui se'n cuiden, ja que, degut a la meva feina, no hi puc anar.

– Concretament, aquesta tasca que fas a Montuïri pel futbol, quina és?

– Abans de començar qualsevol partit aquí, després de presentar-me a l'àrbitre, li entreg les fitxes dels qui han de jugar. Estic sempre en contacte amb ell, el pag i li solucio qualsevol necessitat.

– El tu fill, juga amb aquest equip?

– Sí; amb els alevins F-7. Això fa que tenguí més interès.

– Quan s'entrenen aquests al·lots?

– Tenen entrenament els dimarts i els dijous per espai d'una hora.

– I normalment, quan jugau?

– Generalment els dissabtes, si bé qualche vegada, els divendres. Mai els diumenges.

– Qui és l'entrenador dels alevins F-7?

– En Jaume Ramonell i en Cristòfol Rigo, en "Cris".

– Com responen els pares?

– Els pares responen molt bé. Enguany ens turnam per acompanyar els fills, encara que n'hi ha algun que vol anar a tots els partits. Jo, si pogués, també hi aniria sempre.

– Quina il·lusió tenen els nins?

– En tenen molta. Basta dir que plovent i tot volen entrenar. I per jugar, no en parlem. Ara n'ha començat un de nou i encara que no hagués jugat mai a futbol, s'ha integrat molt bé dins l'equip. Els altres li ajuden molt i té molta il·lusió.

– Com veus el futur d'aquests al·lots?

– Molt bé. N'hi ha de molt bons, tant, que si no canvien tenen un futur amb esperança.

– Què destacaries?

– Tots els pares ens ajudam, feim pinya, ens entenem molt bé. Ja fa un parell d'anys que anam plegats degut que els nins jugaven al mateix equip quan eren més petits. Començaren en l'esport escolar ja fa uns quatre anys.

Una tasca, la d'en "Sito" i altres pares que, com ell, es preocupen de la formació esportiva dels seus fills, és digne d'elogi. A ells i a antecessors seus pot ser es degui que a Montuïri hi hagi aquest grapat de futbolistes que juguen a categoria nacional i... qui sap si en el futur algun fill assolirà objectius de més relleu.

O. ARBONA

El Montuïri de 3ª nacional millora la classificació L'equip de 2ª regional es consolida al capdavant

Considerant els quatre partits que va jugar aquest passat desembre l'equip de 3ª nacional –va perdre el primer, jugat en Es Revolt, guanyà el segon a Sant Llorenç i el tercer aquí, i empatà el quart a Binissalem– s'ha de considerar com a positiu, ja que dels 12 punts possibles en va aconseguir 7. No són uns resultats dolents, però podrien esser millors. A la taula de classificació a final d'any ocupa la 12 posició amb 21 punts. Manquen dos partits per acabar

la primera volta i sembla que si segueix la línia assolida darrerament conservarà sense por la categoria.

Els resultats de l'equip de 2ª regional també són satisfactoris, possiblement més. Dels quatre darrers partits jugats –dues victòries i dos empats– ha obtingut 8 punts. També manquen dos partits per acabar la primera volta i ocupa el quart lloc de la classificació amb 30 punts i amb possibilitats de millorar.

Esperem que ni un ni altre equip ens desil·lusionin i mostrin la bona condició i classe del futbol montuïrer.

Resultats del mes de desembre FUTBOL

Montuïri, 0 - Eivissa, 2

El Montuïri jugant possiblement el pitjor partit des de fa anys, es va deixar superar per l'Eivissa i això que des del començament els de la vila alinearen 7 jugadors de la pedrera. L'ambient festiu amb motiu de "Sa Fira" en lloc de ser un factor favorable fou tot el contrari. Els eivissencs marcaren un gol a cada part.

Cardassar, 2 - Montuïri, 3

Amb aquest triomf el Montuïri ja fa tres anys que no perd dins Sant Llorenç. Aquesta vegada va sorprendre els locals i acabà la primera part amb un 0-2 al seu favor. A la segona, el Cardassar no va saber reaccionar encara que marcàs dos gols. Però Nico va sentenciar amb el tercer gol montuïrer.

Montuïri, 1 - Alaior, 0

Una important victòria del Montuïri davant un rival que no donà mai el partit per perdut. A la primera part els locals ja desaprovecharen una pena màxima, però a la segona, un fort xut ras de Munar va sentenciar l'encontre. Victòria merescuda.

Binissalem, 0 - Montuïri, 0

Un i altre equip haguessin pogut fer-se amb la victòria perquè no els mancaren clares ocasions. Així i tot el Montuïri sabé treure profit gràcies a la seva bona organització defensiva. De totes maneres hem de considerar important haver aconseguit un valuós punt que ens allunya dels llocs de descens.

2ª regional

Felanitx, 1 - Montuïri 2

Montuïri, 2 - Valldemossa, 1

S'Arracó, 0 - Montuïri, 0

Pil. Soledat, 1 - Montuïri, 1

Juvenils

Sineu, 0 - Montuïri, 1

Montuïri, 11 - Coll den Rabassa, 0

Can Picafort, 2 - Montuïri, 2

Infantils

Alcúdia, 4 - Montuïri, 2

Sta. Ponça, 4 - Montuïri, 2

Montuïri, 2 - Campos, 2

Para aquellos que tienen instinto.

Masterpiece Cirio-Agües No. 27867-4121. Mecanismo automático con indicador de fecha mediante agujas, caso de acero inoxidable, dos cristales de zafiro (revólver fondo transparente), esfera de plate 925, agujas luminiscentes, impermeable hasta 30 metros. Bracelete de piel cosido a mano.
www.maurice-lacroix.com

MAURICE LACROIX
Switzerland
Tomorrow's Classics

L'equip de benjamins F-7 dels tres partits jugats aquest passat desembre n'ha empatat un i guanyat els altres dos. I en total ha aconseguit 20 gols

Alevins F-7

P. Blaugrana, 5 - Montuïri, 5
Montuïri, 3 - Consell, 3
Margalidà, 1 - Montuïri, 4

Benjamins F-7

Jv. Manacor, 2 - Montuïri, 2
Montuïri, 11 - Portocristo At., 1
Montuïri, 7 - Escolar, 1

BÀSQUET FEMENÍ

Mini

Llosetina, 27 - Montuïri Verger, 53

Infantil

Santanyí, 42 - Montuïri Manera, 30
Montuïri Manera, 36 - Costa Calvià, 15

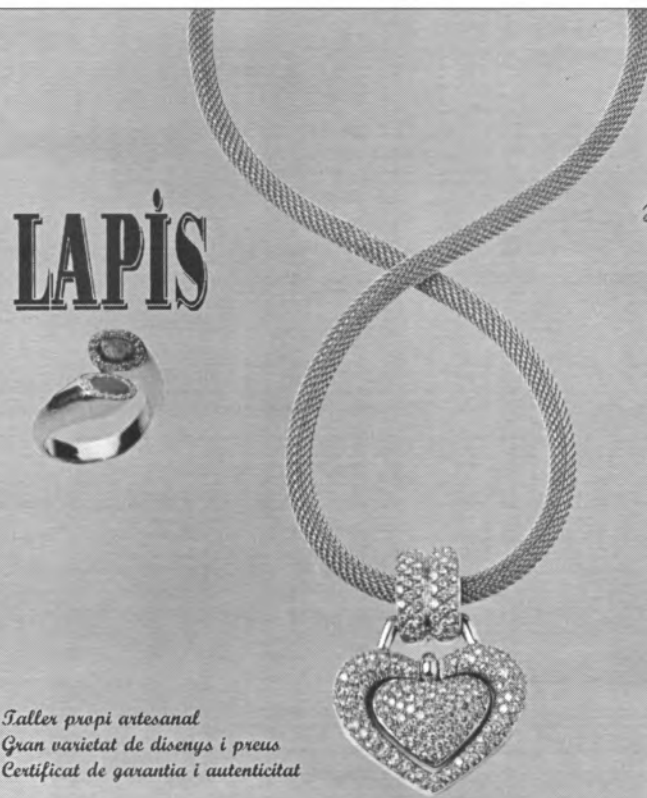
Cadet

Sa Pobla, 34 - Montuïri, 32
Montuïri, 30 - Esporles, 37

1ª Autonòmica

Col. Pollença, 54 - Lapis Montuïri, 38
Lapis Montuïri, 35 - Campos, 53
CTEIB, 53 - Lapis Montuïri, 43
Lapis Montuïri, 35 - Santa Mònica, 38

LAPIS

joies per a tots

- Taller propi artesanal
- Gran varietat de dissenys i preus
- Certificat de garantia i autenticitat

**Ortopèdia
MANACOR**

**Àngel
Ascaso
García**

**TÈCNIC
ORTOPÈDIC**

Plaça Rector Rubí, 3
Tlf. 971 552 614
Fax 971 462036
07500 Manacor

Obert 7 dies a la setmana, de 9,00 a 19,00 h.

Ctra. Palma - Manacor, Km 28 • 07230 Montuïri, Illes Balears
Tlf. 971 16 16 00 • Fax 971 64 64 27 • www.lapis.com.tr • palma@lapis.com.tr

Col·lecta de Nadal

Un any més, Càritas diocesana ens convida a ser solidaris amb els més petits de la nostra societat. El lema de la campanya d'aquest any és: "Tu podries ser un d'ells". En la col·lecta del dia de Matines i del dia de Nadal hem recollit: 488 euros (81.196 pts). A més a més d'aquest gest solidari vos convidam a guardar les botelles de cava buides i dur-les els dimecres a "Na Quintana". En nom dels pobres de Mallorca gràcies per la vostra solidaritat.

Representació de l'adoració dels Reis

El dia 6 després de l'Eucaristia de les 20h a l'església es farà la representació del Reis. Serà escenificada pel grup de teatre de Montuïri amb la participació de la coral Mont-Lliri, Antics Blauets i del grup instrumental de la Banda Municipal.

Festa de Sant Antoni Abat

Com és costum a molts de pobles, també en el nostre celebrarem les populars i tradicionals beneïdes de Sant Antoni el diumenge dia 19 a les 12'30h a Es Dau. Esperam que també aquest any puguem gaudir d'unes beneïdes que es caracteritzin per la serietat, la participació i la popularitat.

Setmana de pregària per la unitat dels cristians

Dels dies 16 al 23 de gener se celebrarà la Setmana de la Unitat dels Cristians. Fou el Concili Vaticà II el que motivà a dur a terme aquest noble desafiament. No dubtam que entre els creients en el Crist, hi ha més coses que ens uneixen que les que ens separen. És per aquest motiu que no hem d'escatimar esforços per arribar a aconseguir aquest desitjat anhel.

Durant aquesta setmana es duran a terme diverses celebracions religioses ecumèniques entre les esglésies cristianes existents a Mallorca: Luterana, Anglicana, Catòlica, l'Església Sueca. Seria un bon gest ecumènic que hi acudíssim a alguna d'aquestes celebracions. No oblidem que obrir-nos a altres realitats religioses no sols ens agermana sinó que també ens convida a viure la fraternitat.

Curset Prematrimonial

Convidam les parelles de noviis que pensin casar-se durant aquest any a

participar del curset Prematrimonial que es farà a la rectoria de Montuïri els dies del 20 al 24 de gener a les 21h.

Missa amb els nins

El diumenge dia 26 en l'Eucaristia de les 12h celebrem la missa amb nins. En aquesta celebració farem memòria del *Dia Mundial de la Pau* que se celebra el dia 30 de gener.

Festa de la Mare de Déu de la Bona Pau

El diumenge dia 26 a les 20'00 celebrarem l'Eucaristia en honor a la Mare de Déu de la Bona Pau, serà un bon motiu per demanar-li això que necessitam tant en el nostre món: Pau en les famílies i pau en el món.

Nadal, Déu amb nosaltres

En el pròleg de Sant Joan podem llegir paraules tan entranyables com: "El qui es la Paraula s'ha fet home i ha habitat entre nosaltres" (Jn 1,14). Per l'Encarnació el Déu de la història assumí la condició humana amb tota la seva totalitat. Déu no volgué tant "estar amb nosaltres", sinó més bé, "ser amb nosaltres". El nin de Betlem és home i Déu alhora.

Quan parlem de l'Encarnació hem de tenir present que per ella Jesús és un home complert i real, però al mateix temps es el Fill de Déu en plenitud divina. Per afirmar aquesta paradoxa la Teologia ha evitat fer dues interpretacions oposades. En la primera, afirmar amb radicalitat la divinitat sense rebaixar la seva divinitat. I en la segona, defensa la seva humanitat sense menysprear la seva divinitat. Malgrat la cristologia del Nou Testament insisteix constantment en el caràcter humà i diví de Jesús; l'Església primitiva tardà segles en proclamar el que el Nou Testament ja afirmava.

És que per això, parlar de Jesús de Natzaret és parlar de l'Home Déu. Es parlar del revolucionari d'Israel. Del que sense traves ni pors defensà la causa dels més dèbils, dels més pobres. Sens dubte és també parlar del que obertament s'enfrontà al poder polític i religiós del seu temps. Malgrat els evangelis ens en parlin poc, Jesús fou un home profundament tendre amb els nins, amb les dones, amb els margi-

nats. Fou un home solidari amb els explotats, amb els maltractats i amb els immigrants. Fou proper amb els que vivien i estaven enfora de la llei.

La gran tasca de Jesús no fou altre que la de comunicar a la gent del seu temps que Déu era un Pare que estimava amb un amor infinit a tots. Ens digué que l'amor del Pare no tenia límits.

Jesús sorprengué la gent de seu temps per anar més enllà de la norma purament establerta. Criticà tota llei que fos un impediment pel creixement personal de les persones. Criticà tota normativa que empobrís el potencial interior dels homes. És per això que s'enfrontà amb el poder polític i religiós del seu temps perquè posaven, sobre tot, les normes religioses per damunt de la llibertat de l'home.

Jesús morí anunciant que l'amor i el perdó són les úniques forces que poden transformar i canviar el món. Per aquest motiu l'assassinaren a les afores de la ciutat com un bandoler. A la creu pronuncià paraules tan sorprenents i tant escandaloses com: "Pare perdona'ls perquè no saben el que fan" (Lc 23,34).

Pel seu obrar i pel seu actuar Déu Pare el va ressuscitar; és per això que el revolucionari d'Israel no és mort, sinó que el seu esperit continua viu i present en el cor de l'Església i en el cor de cada home i dona de bona voluntat que actua com Ell va actuà.

Noces d'argent

7 gener 1978

Antoni Bonet Garcias (de Campos)
amb Catalina Oliver Mora "Talaiona"

Apotecaries

5 gener St. Joan 26 Gener Montuïri
12 " Vilafranca 2 Febrer Petra
19 " Arianys

Temps passat

10 anys enrere

Gener 1993

Accident mortal

Va causar molta consternació l'accident mortal que va sofrir Petra Fiol Garau en travessar a peu, amb la bicicleta, la carretera en el creuer de Son Bascós, on fou atropellada per un cotxe que circulava a gran velocitat.

Consulta mèdica

A partir d'aquest gener, el jove metge montuïrer, Gabriel Arbona Cerdà, ha obert consulta mèdica a ca seva, al carrer des Pujol núm. 15

25 anys enrere

Gener de 1978

Taula redona sobre religió a l'escola

Organitzat per l'Associació de Veïnats, la de Pares d'Alumnes i el Claustre de Professors es va celebrar a les Escoles una taula redona aquest gener sobre "Religió a l'Escola". Fou prou interessant i se'n tragueren conclusions; ara bé, no hi hagué unanimitat en certs aspectes.

50 anys enrere

Gener de 1953

Canvi de batle

Dia 7 de gener de 1953 el Governador, després que Gabriel Jordà Mateu pesentàs la dimissió, va nomenar batle a Montuïri Joan Miralles Riera, qui dia 12 ja es possessionava del càrrec. Fou nomenat primer tinent de batle, Gaspar Oliver.

100 anys enrere

Gener de 1903

Classificació del "quintos"

L'allistament i classificació dels joves que havien d'anar a fer el servei miliari ocupava molt de temps a l'Ajuntament, i als regidors havien d'assistir a les sessions extraordinàries. Aquell any foren 32. (Això suposa que l'any 1883 en nasqueren uns 66. Més del triple de l'any passat).

Pluviometria

Desembre de 2002

Dia 1 ... 0'5 l/m²	" 14 ... 0'4 "
" 5 ... 15'8 "	" 19 ... 9'8 "
" 6 ... 1'7 "	" 20 ... 2'1 "
" 7 ... 0'2 "	" 27 ... 1'2 "
" 10 ... 0'8 "	" 30 ... 2'5 "
" 11 ... 8'3 "	

Total 43'3 litres m²

Resum de 2002

Gener92'8	Juliol46'1
Febrer2'6	Agost80'6
Març67'5	Setembre ..18'2
Abril80'3	Octubre ..45'7
Maig89'3	Novembre .94'8
Juny20'2	Desembre .43'3

Total pluja 2002: 681'4 litres m²

Guinar en casa

Panada gallega

Ingredients

Un paquet de pasta de fulls, congelada
• Un pot de pebre vermell, torrat • 1/4 de xampinyons tallats petits i cuits • 3 ous bullits • 1 llauna grossa de tonyina • 1 ceba fregida • 2 cullerades de salsa de tomàtiga.

Elaboració

Aprimar la pasta de fulls. Fer la panada dins un motlle quadrat, omplir amb tots els ingredients, tapar la panada i untar d'ou i orenga.

Maria Nicolau Sastre "Poeta"

Demografia

Desembre de 2002

Naixements

Dia 8.- Iamen Meziani fill de Hossain i de Fàtima

Dia 13.- Pau Jaume Mayol Ruiz fill de Jaume i Maria Mercè

Defuncions

Dia 4.- Bartomeu Mayol Gomila "des Pont", casat de 81 anys (morí a Palma).

Dia 6.- Catalina Castellà Manera "Solandera", viuda de 96 anys.

Matrimonis

Dia 7.- Juan José Baeza Martínez amb Apol·lònia Mudoy Servera.

Resum de 2002

Naixements: 21 (15 nins i 6 nines)

Defuncions: 33 (17 homes i 16 dones)

Matrimonis de montuïrers: 7

La darrera innocentada dels "quintos" d'enguany fou embrutar el monument dels 700 anys de la fundació de Montuïri

VERGER

MATERIALS DE CONSTRUCCIÓ

Ctra. Montuïri a Porreres, Km.1 • Tel. 971 646 695 • Fax 971 161 503

MONTUÏRI

T
o
r
s
f
e
i
m
p
o
b
l
e